

Borgere med migrant- og indvandrerbaggrund i rusmiddelbehandlingen

Greve Rusmiddelcenter, 29. oktober 2025

DRC DANSK
FLYGTNINGE
HJÆLP

Program

09.30-11.30

Velkomst og introduktion

Rettigheder og vilkår i Danmark

Kulturelle forhold af betydning

Syn på sundhed og behandling

Erfaring fra DRC Integration

Pause

Gruppedialog og refleksion: *Hvilke udfordringer oplever vi, og hvilke handlemuligheder har vi?*

DRC Dansk Flygtningehjælp

- Grundlagt i 1956 – ungarske flygtninge
- Arbejder i 34 lande – nødhjælp, beskyttelse etc.
- 6.000 medarbejdere
- I Danmark:
 - > Rådgivning af asylansøgere
 - > Integrationsindsats
 - > Fortalerarbejde

DRC Integration

Integration

Ca. 150 medarbejdere og 5.000 frivillige

- Beskæftigelse
- Børn & Familie
- Frivillig
- Projekter
- Viden & Udvikling, herunder **Center for Udsatte Flygtninge**
www.integration.drc.ngo/cuf

Kort refleksion 2 og 2

Hvilke udfordringer oplever I?

**Flugt-, migrant- eller
indvandrerbaggrund
*-rettigheder og vilkår***

Opholdstilladelser

Flygtninge

- Midlertidige opholdstilladelser (1 eller 2 år)
- Kan søge om permanent ophold efter 8 år (i særlige tilfælde efter 4 år), krav om bl.a. beskæftigelse, sprog...

Familiesammenførte

- Ophold afhængig af familierelation

Ukrainere og særlov

- Lettere og hurtigere adgang til ophold
- Midlertidig opholdstilladelse: gælder til 17. marts 2027

EU-borgere og andre

- Rejser frem og tilbage
- Ophold afhængig af arbejde (eller studier), kan ikke få fx kontanthjælp

Rettigheder og vilkår under pres

- Hyppige lovændringer
- Midlertidighed & hjemsendelse
- Lave ydelser
- Flere optjeningsprincipper på velfærdsydelser
- Negativ diskurs om flygtninge og indvandrere
- Nye kriser i eksil (corona, Iran, Ukraine, Gaza...)

Midlertidige opholdstilladelser

”Usikkerhed, utryghed. Hvornår er det, de bliver sendt tilbage? Og er der vurderet forkert, om der er fred i området. Deres fokus er flyttet, og der er meget angst forbundet med det.”

Frivillig hos DRC Dansk Flygtningehjælp

Integrationsloven

- Udlændingestyrelsen bestemmer, hvor flygtninge skal bo – flygtninge fordeles til kommunerne efter kvoter
- Kommuner har integrationsansvar – 1-årigt introduktionsprogram med mulighed for forlængelse op til fem år:
 - Modtagelse og boliganvisning (midlertidig bolig)
 - Danskundervisning
 - Hjælp til beskæftigelse (praktikker, arbejdspligt)
 - Lav ydelse (mindstesats)
 - Optjeningsprincip for eks. børne- og ungedydelse
 - Adgang til eksempelvis sundhedsydelser og særlig støtte som alle andre (tolkegebyr efter 3 år i DK)
 - Børn i institution og skole

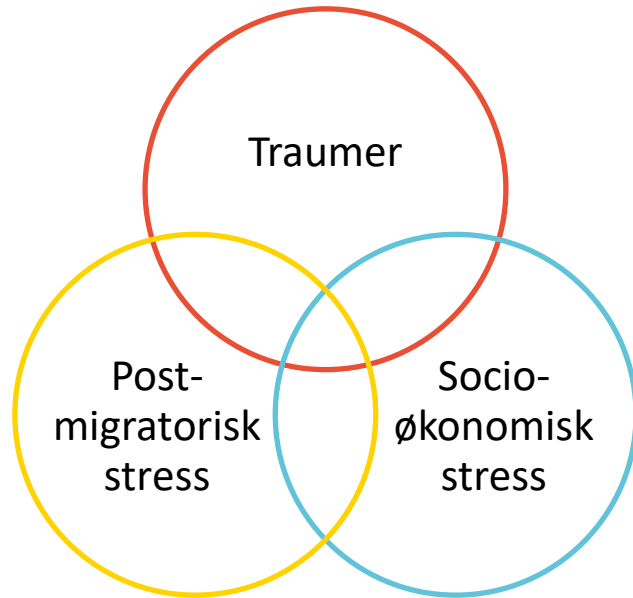
Lav ydelse

"Hver gang man får et brev fra kommunen, så bliver man faktisk angst, for betyder det nu, at de tager noget fra mig? Det er meget invaliderende, at man har et budget, hvor man ikke kan tåle, at man lige skal betale 25 kroner her eller 20 kroner dér. Det er en stor psykisk belastning, at de ikke ved, hvordan de skal få det til at hænge sammen."

Frivillig hos DRC Dansk Flygtningehjælp

Udfordringer hænger sammen

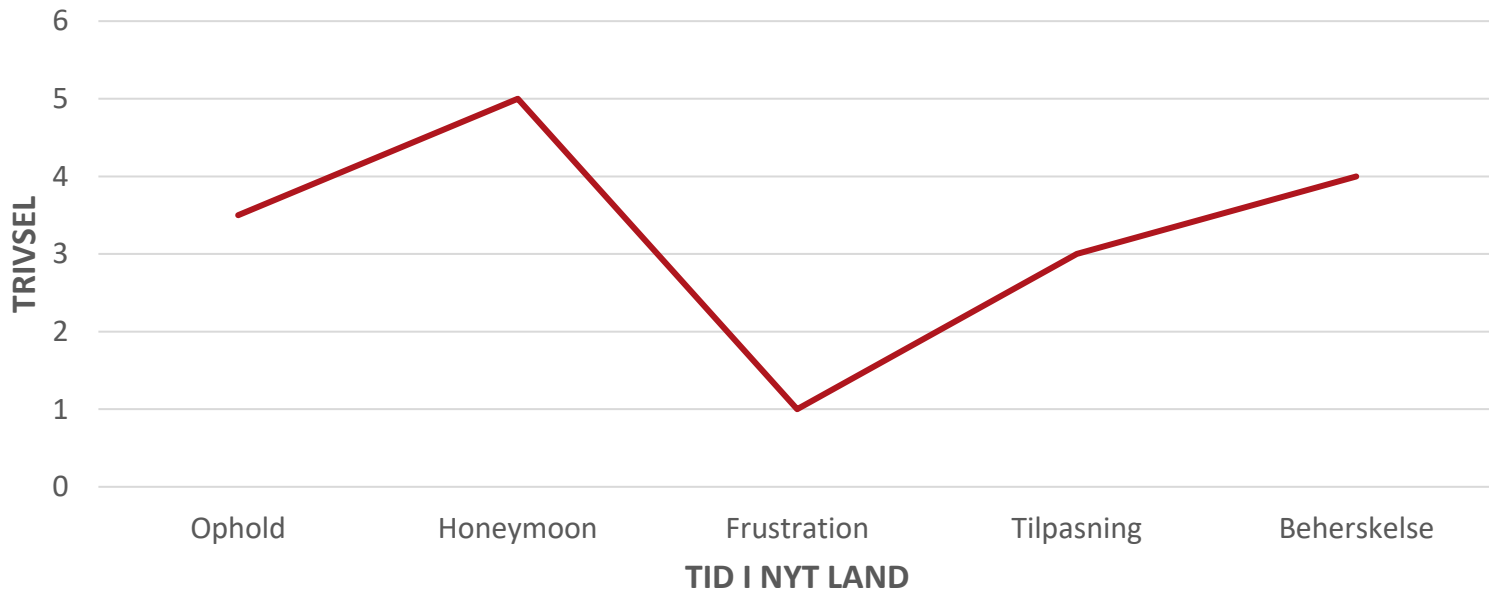

Når skaden er sket:
specialiseret intervention

Bremse problemers
udvikling: genoprette
beskyttelsesfaktorer

Forebygge problemer:
støtte beskyttelsesfaktorer

Tilpasning og sårbarhed i nyt land

Komplekse udsathed

(Rådet for Socialt Udsatte, 2024)

- Højere andel med kompleks udsathed blandt mandlige indvandrere og efterkommere fra MENAPT-lande:
 - > Psykisk lidelse
 - > Misbrug
 - > Hjemløshed og/eller en ubetinget fængselsdom og/eller en misbrugsrelateret kronisk fysisk lidelse
- Overhyppighed i andel med psykiske lidelser blandt midaldrende indvandrere og efterkommere fra MENAPT-lande
- Underhyppighed med psykiske lidelser blandt unge indvandrere og efterkommere fra både MENAPT-lande og ikke-MENAPT-lande

Vilkår i Danmark er afgørende for trivsel

Risikofaktorer

- Usikkerhed omkring ophold
- Adskillelse fra familien
- Manglende netværk
- Lav socioøkonomisk status i opholdslandet
- Tab af status
- Sprogveskkeligheder
- Oplevet diskrimination

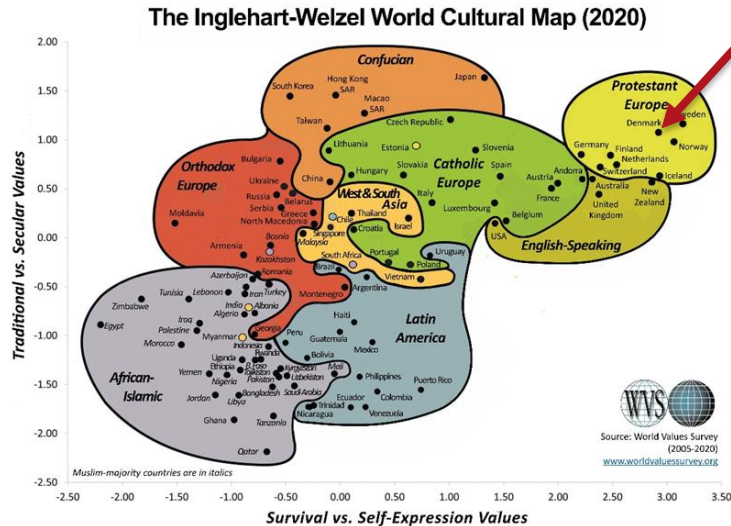
Beskyttelsesfaktorer

- Familiesammenføring og nærhed til familie
- Netværk
- Beskæftigelse/uddannelse/skole
- Sprogkunderskaber
- Egen varig bolig
- Adgang til sundhedsydelser
- Coping-strategier

Kulturelle forhold af betydning

Kulturforskelle – en illustration

- Religionens betydning
- Familiestruktur og -værdier
- Forhold til autoriteter
- Kønsroller
- Kollektivism og sikkerhed vs. individets trivsel og selvrealisering
- Mangfoldighed
- Tillid
- Inklusion og deltagelse

Hvilket kulturbegreb abonnerer vi på?

Det smalle (beskrivende) kulturbegreb i praksis

- Kultur som statisk og homogen
- Søger fællestræk mellem personer med samme kulturelle baggrund
- Forklarer personers handlinger ud fra deres kulturbaggrund. Indebærer ofte en forestilling om homogen national kultur.

Det brede (komplekse) kulturbegreb i praksis

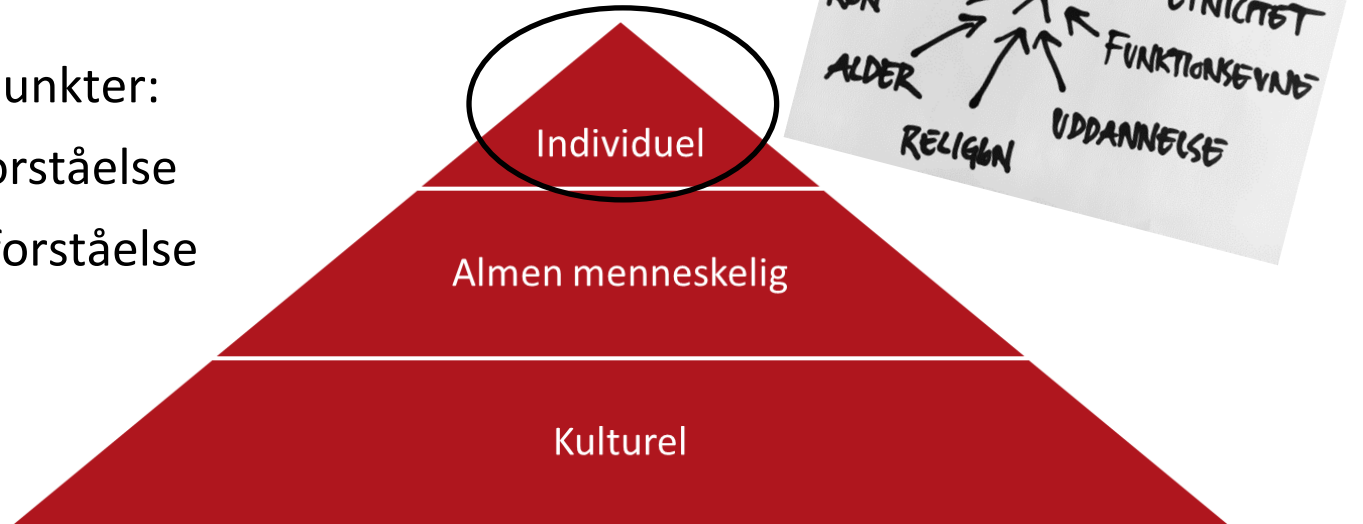
- Kultur som dynamisk, til forhandling
- Søger ikke at generalisere ud fra kulturel baggrund
- Forklarer personers handlinger ud fra fx køn, alder, uddannelse – sociale forhold – og kultur
- Ser personers handlinger i forhold til kontekster – fx familie, arbejde og fritid. Eller eksil?

Kulturmøde

Hvordan møder vi personer, som vi opfatter som anderledes end os selv?

Opmærksomhedspunkter:

1. Kulturel for forståelse
2. Kulturel selvforståelse
3. Forskelle og ligheder

I formelle rum

- Mødetid, punktlighed?
- Relation til andre, myndighedspersoner?
- Fortrolighed og tillid?
- Høflighed, uenighed, konflikter?
- Pauser? Det sociale?
- Eget initiativ eller 'gør hvad du får besked på'? Ansvar eller kontrol?
- Sprog
- Diskrimination

Sundhed og behandling

Tabu vedrørende psykisk sygdom og misbrug, manglende erfaringer med at tale om det, om følelser

Manglende tillid til system og psykiatri

Forskellige syn på sygdom og behandling (medicin vs. forebyggelse og eget ansvar, religionens rolle)

Ofte ingen erfaring med misbrugsbehandling

Negativ social kontrol?

Hvad er negativ social kontrol?

- **Handler, styring, kontrol** eller **sanktioner**, der i væsentlig grad **hæmmer** eller **begrænser** den enkeltes livsudfoldelse, adfærd, valg og rettigheder
- Det kan eksempelvis være kontrol eller restriktioner i forhold til livsstil, fritidsaktiviteter, valg af ægtefælle eller retten til at bestemme over egen krop
- Overskrider individets rettigheder iht. menneskerettigheder og dansk lov
- Har til formål at sikre, at bestemte normer overholdes

Æresrelateret social kontrol

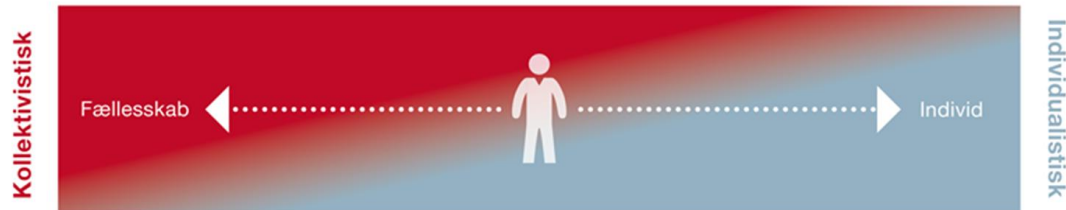
- Kontrol i familien, relateret til familiens begreber om, hvad der påvirker slægtens og familiemedlemmernes ære, anseelse eller ry
- Andre 'kigger med'
- Forestillinger om familiens ære (og skam) spille en stor rolle
- *Obs på at flugt- og eksilrelaterede problemstillinger (flugt, eksilstress, traumer m.v.) kan forstærke kontrol-dynamikker*

Individualistisk og kollektivistisk livssyn

Kollektivistisk: "Den faste ramme omkring livet er hele den udvidede familie [...] I dette anses individet for at have et lykkeligt liv, hvis familiens livsprojekter realiseres, og hvis familien som helhed er velfungerende."

Individualistisk: "Det enkelte menneske opdrages med bevidstheden om at være eneansvarlig for sit liv og have lov til at gøre med sit liv, hvad han/hun selv ønsker."

Marianne Skytte

Opstart i rusmiddelbehandling

Meget mere er nyt og usikkert

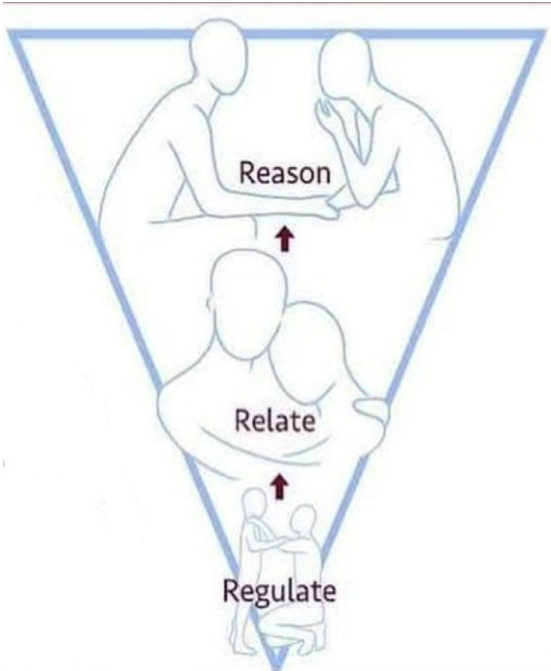
Mere kan være på spil

Erfaringer fra DRC Integration

Regulere – Relatere – Reflektere

- Fokus på selvagens og spejling
- Fokus på regulering: også samvær og aktivitet, ikke samtale – fx gå en tur, musik
- Fokus på tillidsopbygning og relationsdannelse: Giv også noget af dig selv, parallel aktivitet, ok bare at være sammen

Erfaringer fra familieindsatser i DRC Integration

- Få kendskab til borgerens historie – og hvor borgeren er aktuelt
- Start samtale på generelt niveau – spørg fx ind til kendskab til alkohol/rusmiddel, hvordan er/var erfaringer i oprindelsesland, hvordan har det fyldt tidligere, er misbrug nyt i dk?
- Obs på hvordan skyld og skam spiller ind: For nogle muslimer kan misbrug være skamfyldt pga. normbrud, for nogle ukrainere kan det være skamfuldt pga. oplevelse af at være dårlige forældre
- Obs på måske anden kultur ift. alkohol, khat, medicin...
- Giv borger forståelse for årsag og konsekvens – psykoedukation

Tips og tricks

- Klar kommunikation og gensidig forventningsafstemning (inkl. spilleregler)
- Vær nysgerrig, og ikke bange for at spørge
- Vent med at fortolke til du har tilstrækkelig viden
- Indhent viden om det samfund, folk kommer fra, men tag ikke den viden for givet i mødet med den enkelte
- Overvej alternative årsager eller forklaringer
- Tag ikke egne selvfølgeligheder for givet
- Husk ressourceperspektiv
- Obs på tolk (forventningsafstemning, sprog, tillid)

Pause

Refleksion og dialog – to og to eller grupper

1. Hvad er vores umiddelbare refleksioner? Hvad har været nyt?

2. Giver det nogle relevante perspektiver på vores praksis?

3. Hvilke handlemuligheder har vi?

Plenumdrøftelse

1. Umiddelbare refleksioner på det, de øvrige har meldt ind?

2. Hvad vil borgernes perspektiv være? Jeres samarbejdspartneres perspektiv?

3. Hvad vil vi gøre?

4. Hvad mangler vi? Fx yderligere viden eller samarbejdsrelationer?

Links

Hæfte på dansk, ukrainsk og russisk:

- [Alkohol - information om alkoholforbrug til dig, der har oplevet krig og flugt | DRC Dansk Flygtningehjælp](#)

Vidensnotat:

- [Flygtninges mentale sundhed | DRC Dansk Flygtningehjælp](#)

Rådgivning

Center for Udsatte Flygtninge

www.integration.drc.ngo/cuf

DRC Frivilligrådgivning

(rådgivning om ansøgning om permanent ophold, statsborgerskab og familiesammenføring)

www.frivillig.drc.ngo/frivilligraadgivning

DRC Asyl

(rådgivning om asylopholdstilladelse og repatriering)

www.asyl.drc.ngo

mads.drud-jensen@drc.ngo